

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نېاشد تن من مېباد بدین بوم و بر زنده یک تن مېباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

انجینر داؤد اخک

۱۸ اکتوبر ۲۰۱۷

افغانستان او امریکا ستراتیژک ملګري ندي

که موږ پر ستراتیژي باندې یو مکت وکړو وینو چې د ستراتیژي کلیمه د یوناني ستراتیګوس στρατηγός څخه اخیستل سوېده . ستراتیګوس په لرغوني یونان په تیره بیا په اتن کې نظامي لارښود یا قوماندان ته ویل کېدل.

کله چې د یونان حاکم او د اتن د دیموکراسۍ بنسټ ایښودونکي کلاستنس Kleistenes په کال ۵۷۰ – ۵۰۷ مخکې تر میلاد په اتن کې دیموکراتیک اصلاحات رامنځته کړل د هم هغه وخت څخه په اتن کې د پوځ مشرتابه ډله ایزه سول . یعنې هر کال به د اتن د نظامي ځواکونو د بنې لارښوونې او بنې قوماندې په خاطر لس کسيزه ګډه رهبري ټاکل کېدل چې د هرې نظامي قطعې څخه به یو ستراتیګوس یا قوماندان ټاکل کېدی ، دغه لس کسيزه کمیټه بیا د (ارخون پلوم مارخوس) ἄρχων ἄρχοντες یعنې د یوه انتصابي سر قوماندان لخوا رهبري کېدل ، څو چې په کال ۴۸۷ مخکې تر میلاد ددغه سر قومندانې ټاکنه هم د پچي (قرعه کشۍ) پر بنسټ سول او مهیمه داچې دغه مقام ته د کانديد ستراتیګوس لپاره نظامي لارښونه ، نظامي مهارت او نظامي پوهه شرط و ګڼل سول چې نن ئې موږ ستراتیژي بولو .

ستراتیژي اوس هم په لغوي لحاظ د نظامي فن ، تدبیر او برنامې په معنا ده ولې په اصطلاح کې بیل بیل تعریف سول او په بیلو علومو ګډه سول . د بیلګې په ډول مشهور امریکایي اقتصاد پوه (مایکل پورتر) چې د ستراتیژي د ټاکلو په پیغمبر هم مشهوره دی لومړي ځل ئې ستراتیژي په اقتصاد کې مطرح کړل ، د ستراتیژي او اقتصاد تر منځ ئې اړیکې رامنځته کړې او پدې هکله ئې د رقابتي ستراتیژي (Competitive Strategy) په نامه کتاب ولیکې چې په نړۍ کې ډیر مشهور او په څو ځله په بیلو ژبو چاپ سویدی .

مایکل پورتر په خپله مشهوره مقاله (What is Strategy) کې ستراتیژي داسې تعریفوي :

« ستراتیژي یعنې کوم کار چې نور خلک تر سره کوي هغه کار باید موږ په لږو سرچینو په ښه ډول تر سره کړو ، او داسې کارونه وکړو چې نور خلک ئې نه کوي » .

میرمن (شارون اوسټر) چې د امریکا په بیل پوهنتون (Yale University) کې د ستراتیژي درس ورکوي وایي چې : « ستراتیژي د تصمیم نیولو او انتخاب د جنس څخه ده » .

ځکه نو نن ورځ یو عام تعریف د ستراتیژي څخه دادی چې :

ستراتیژي عمومي تصامیم دي چې یو حکومت یا مؤسسه خپلو اهدافو ته د رسیدو لپاره ځانګړي پروژې او سرچینې په ګوته کوي .

زه ستراتيژي داسي در پېژنم : ستراتيژي ملي هدف ته درسيډو لپاره هغه کړنلاره ده چي پر علمي او هنري بنسټونو ولاړه وي .

هدف کيدای سي سياسي وي ، نظامي وي او يا هم اقتصادي . د هر هدف لپاره چي کړنلاره يا ستراتيژي جوړيږي د هغه هدف په نامه بايد ونومول سي . د ساري په ډول نظامي ستراتيژي ، اقتصادي ستراتيژي يا هم سياسي ستراتيژي . ستراتيژي نه هدف دی نه تاکتيک . ستراتيژي يو تنوريک او رهبري سوی کړند ، عمل يا جريان دی چي د ځانگړو اهدافو لپاره پلان کيږي او بيل تاکتيکونه لري . بيل تاکتيکونه دا چي د وخت ، هدف او جغرافيې په بدلون سره بايد تاکتيک هم بدلون و مومي که نه ستراتيژي به ناکامه وي .

ستراتيژي يا کړنلاره د سياسي يا حکومتي ايډيالوژي سره نېغ په نېغ اړيکي لري يا په بل عبارت د سياسي ايډيالوژي ممثله ده . که حکومتي ايډيالوژي ترلې او محدوده يا پراخه او بدلون منونکې وه يا هم ظالمه او بنسټيلاک پلوه وه بيله شکه چي ستراتيژي به هم د ايډيالوژي په شان وي .

د ستراتيژي يوه او غښتلي ځانگړتيا داده چي بايد ملي وي او په هر نامه چي وي فقط او فقط بايد د خپل هيواد د ملي گټو ساتلو ، پراختيا او دهيواد د پرمختگ او سمسورتيا لپاره وي . که داسي نه وي نو ستراتيژي به هم نه وي .

اوس به راسو د افغانستان او امريکې ستراتيژيکي ملگرتيا ته چي ايا افغانستان او امريکا رېښتيا هم ستراتيژيک ملگري دي ؟ ايا په امريکايي ستراتيژي کي د افغانستان ملي گټي نغښتي دي که نه ، که نغښتي دي کومي گټي دي ؟ نن ورځ ځواک مند هيوادونه ځواکمندي او پراخي ستراتيژي ټاکي چي متأسفانه د خپلو ستراتيژيو د پلي کولو لپاره د هيڅ ډول ظلم او ستم څخه ډډه نکوي او د کوچنيو کمزورو ملتونو پر تمدنونو ، بنکارهنگونو (فرهنگونو) ، اميدونو او جسدونو باندې پښه ايردي او په پوره بې رحمي سره مخته ځي چي د امريکا د اولس مشر دونالد ترامپ اوسنی ناکامه ستراتيژي ئي ښه بيلگه ده .

د امريکا روانه ستراتيژي د افغانستان د ملي گټو سره هيڅ ډول همبرغي نلري . بلکه افغانستان د امريکا د ستراتيژي يوه برخه يا وسيله ده .

پدې معنا چي :

نن ورځ ډير افغانان او نړيوال پدې اند دي چي د امريکا اوسنی ستراتيژي و منځنی اسيا ته د رسيډو لپاره ده خو امريکا دا نه مني او دعوا لري چي هدف ئي د تروريزم د منځه وړل دي . امريکا تروريزم هم په روښانه ډول نه تعريفوي چي ددوی په اند څوک تروريستان دي ، د طالبانو په هکله ئي څوځله ويلي دي چي طالبان د امريکا گټو ته خطر ندی . د ۲۰۰۶ کال د جولای پر څلرمه نيټه C.I.A هغه شعبه هم وتړل کوم چي د بن لادن او القاعدې په هکله ئي څيړني کولي .

اوس که د امريکا د متحده ايالاتو مقصد په رښتيا سره القاعده او داعش وي بيا نو تر لمر روښانه ده چي د القاعده او داعش حتا د طالبانو مرکزونه په افغانستان کي شتون نلري او که امريکا په ټينگه سره د تروريزم پر ضد مبارزه کوي بايد ژر تر ژره د افغانستان په شان د متحدو ملتونو د امنيت د شورا په موافقه په پاکستان کي د نوموړو تروريستي ډلو پر ضد خپل نظامي عمليات پيل کړي ځکه چي د القاعدي رهبر د پاکستان په يوه نظامي گارنيزون کي ووژل سو .

که څه هم ښاغلي ترامپ په خپله نوې ستراتيژي کي پاکستان ته گوتڅنډنه وکړل چي نور د ترهگرو پوتڅي په پاکستان کي نه سي زغملای ولي تر اوسه ئي هيڅ کوم عملي اقدام ندی ليدل سوی .

پرهمدي بنسټ په اوسنۍ ستراتيژي کي د امريکا او افغانستان ملي گټي په هيڅ ډول ملگرتوب نسي کولای او که دقيق او بي پرې تحليل وسي يو بل سره نفي کوي ، ځکه چي د افغانستان عزت ، پرمختگ او ملي گټي د افغانستان په صلحه ، ثبات او امنيت کي نغښتي دي چي متأسفانه امريکا د افغانستان صلحي او ثبات ته هيڅ ډول علاقه ، پرمختيا او مسؤليت نه بنيي او ليدل کيږي چي د تروريزم سره هم قاطع چلند نلري .

موږ او تاسي شاهدان يو چي د جنگ لمنه ورځ په ورځ پراخيري او د افغانستان ملي ، اقتصادي ، سياسي او فرهنگي بنسټونه يو په بل پسې د وړانديو په حال کي دي . لحاظا په اوسنۍ ستراتيژي يعني د جنگ په دوام کي نداچي د افغانستان هيڅ ډول گټه نسته بلکه زه په پوره باور سره ويلي سم چي امريکا به هم په هيڅ توگه د روانو شخړو څخه گټه وانخلي ځکه چي روسيه ، چين او ايران په سيمه کي وېش او د امريکا حرکات او پلانونه په دقت سره څاري .

پايله داچي د امريکا اوسنۍ ستراتيژي که بدلون ونکړي بيله دي چي جنگ خپلی افغانستان د سوريي په شان د زبرځواکونو د رقابت ميدان وگرځي بله هيڅ کومه گټه به ونلري . ددې خبري پخلی امريکايي پخواني اولس مشر بناغلي بارک اوباما څو ځله کړيدی او دا خبره ئې په ډانگ پي پلي کړيده چي موږ د خپلو ملي گټو د ساتلو او د امريکا دامنيت په خاطر افغانستان ته تللي يو نه د افغانستان د ملي گټو په خاطر .

اوس د افغانستان د ټولو دولتي ، سياسي ، ملي او ښکارهنگي (فرهنگي) ځواکونو او شخصيتونو ملي او اخلاقي دنده ده چي د افغانستان د ملي گټو پر بنسټ خپل منځي اختلافات شاته پريږدي او ژر تر ژره په جرئت باندي د امريکا او ناتو سره روانه ستونزه مطرح او په افغانستان کي د عادلانه او تل پاتي صلحي د ټينگښت لپاره په جدېت سره لاس په کار سي .

د صلحي د ټينگښت لپاره بايد دافغانستان د ټولو سيمو څخه ريښتيني قومي ، سياسي ، ښکارهنگي ، نظامي مشران او استازي په يوه لويه جرگه کي راوبلل سي او په گډه سره د عادلانه صلحي لپاره يو گډ عملي او ملي ميکانيزم را منځته کړي .

که چيري د افغانستان ټول سياسي ، ښکارهنگي ، او ملي شخصيتونه د عادلانه صلحي د ټينگښت لپاره د خپلو امکاناتو او وسايلو په کچه لاس پکار نه سو معنا داچي موږ اوسنی روان تراجمي حالت پر مظلوم او جنگ خپلي افغان اولس باندي روا بولو .

۱۷ - ۱۰ - ۲۰۱۷